

Hvězdné vzlety i pády v Národním muzeu

Životy umělců bývají více než životy jiných ovlivněny dobou v ní tvoří. Jejich kariéra je závislá na aktuálním nastavení společnosti a podléhá politickým zvratům. Platí ale i opak. Umělci, zejména ti, jejichž jména září nejvíc, už dlouhá desetiletí ovlivňují dobový vkus, módu, ale i naše postoje. Bylo to tak ale od počátku? Podstatu uměleckého bytí a nebytí, slávy i strmých pádů kariér pod vlivem doby přibližuje nedávno otevřená výstava v Národním muzeu.

Emma Destinová, Oskar Nedbal, Lída Baarová, Zdeněk Štěpánek, Vlasta Chramostová, Radovan Lukavský, ale i Libuše Šafránková – to je jen malý výčet z mnoha slavných jmen, které výstava v různých souvislostech připomíná. Některé z nich zářily opět i v nedávném vánočním období, které bývá přehlídkou hereckých hvězd na televizní obrazovce. Plnými doušky jsme

V další sekci výstavy, charakterizované jako „Národ sobě“ se již setkáváme s institucionalizovaným divadlem. Herci na přelomu 19. a 20. století získávají pevné zázemí divadelní budovy. Připomíná se zde generace Jindřicha Mošny, Otýlie Sklenářové-Malé, Eleonora z Ehrenbergu (první Mařenka v Prodané nevěstě). Stále ještě nemají žádnou sociální jistotu, jejich životy často končí

a ředitelka Lidového divadla (dnes Divadlo pod Palmovkou).

Období II. světové války přineslo na jedné straně legendární filmy jako *Hotel Modrá hvězda*, *Kristián* a další s Adinou Mandlovou, Lídou Baarovou, Oldřichem Novým, na straně druhé krutou protektorátní zkušenost. Na divadelních prknech proti ní dokázal vyslovit herecký protest Libor Pešek v roli Plautova Lišáka Pseudola. Svě protiněmecké postoje zaplatil životem Karel Hašler, koncentrační tábor přežila tanečnice a choreografka Nina Jirsíková, jejíž působivé kresby z Mauthausenu tu jsou vystaveny. Svou pověst ohrozil Karel Höger, když přijal roli ve výpravném velkofilmu Svatý Václav. Kdyby byl natočen, stal by se propagandou v rukou Němců.

DIVADLO PŘEŽIJE VŠE

Po krátkém období radosti ze znovunabytí svobody projevu museli i divadelníci začít budovat socialismus. Jako doklad doby slouží torzo záznamu jedné z mnoha budovatelských inscenací – *Veliká tavba*. Kontrastem je pak bytové divadlo, které ve svém domově vybudovali kameraman Stanislav Milota a herečka Vlasta Chramostová v době, kdy nesměli kvůli svým politickým postojům vykonávat uměleckou profesi. Vznikly tu divadelní inscenace jedinečné kvality. Výstava bytové divadlo symbolicky naznačuje, je tu originální křeslo, pléd Vlasty Chramostové a i lampičky ve stylu secese, jejichž výrobou se herečka živila v době zákazu hraní. Pustit si můžeme i AV ukázkou z unikátního představení.

ÚSPĚCH SE NEODPOUŠTÍ

Historie zná bohužel řadu příběhů hvězd, jejichž práce byla společností i přes nezpochybnitelné úspěchy znevážena a kariéra zničena.

Marie Pospíšilová musela odejít z Národního divadla do Německa. Návrat na česká prkna se jí už nikdy nepodařil, byla považována za „poněmčenou“. Podobně doma neuspěl hudební skladatel a dirigent Oskar Nedbal, jemuž po návratu z Vídně do Prahy po roce 1918 nebyly odpuštěny světo-

vé úspěchy a sláva. Svůj život dobrovolně skončil v Záhřebu. Odchod ze světa zvolil i choreograf a tanečník Saša Machov, který bojoval u Tobruku proti fašistům. Po roce 1948, už jako ředitel baletu Národního divadla, neunesl tažení komunistů proti všem, kdo bojovali na západní frontě.

Ve vzpomínkách herců je i vynucený slib loajality Říši, který v Národním divadle v roce 1942 ze strachu o existenci podepsala řada umělců. V roce 1977 na stejném místě podepsaly stovky herců, zpěváků a dalších umělců Antichartu. Na mnohých tvářích je vidět, co si myslí.

HVĚZDY, JAK JE MOŽNÁ NEZNÁME

Řada vystavených zajímavostí dokládá, že život hvězd byl často zcela obyčejný, podobný tomu našemu. Věnovaly se svým zálibám – rybaření (Ema Destinová), cestování (Radovan Lukavský – cestovní deníky). Dozvíme se, že Olga Scheinpflugová milovala perly. Pro dokreslení, co popularita a sláva také přináší, se můžeme pokochat i nejrůznějšími, často zvláštními dárky, které herci dostávali od svých obdivovatelů. Výstavu uzavírá řada portrétů a bust divadelních osobností, které vytvořili známí i méně známí malíři a sochaři v průběhu 20. století. Všechna sláva – polní tráva... to je myšlenka, kterou výstava potvrzuje, ale zároveň i vyvrací.

Autor výstavy Ph.D. Libor Vodička říká: „Když jsem vytvářel libreto, byla doba tvrdého lockdownu. Myšlenky se ubíraly k hvězdnému nebi, které se nad námi otevírá a vyvolává často úzkost z nekonečného prostoru. Přemýšlíme o životě i smrti. Ale zároveň v něm nacházíme naději, protože vidíme i jeho řád. Vypadá to nyní, že doba je těžká. Život je těžký. Ale každá doba je těžká. A život pozemský má své vrcholy a pády. Jeho smyslem je tvořit a něco po sobě zanechat. Jinak je to vše jako ta vesmírná temnota, kterou však ozařují nejjasnější hvězdy...“

Výstava je k vidění v Nové budově Národního muzea do 30. 9. 2022.

Martina Fialková

mohli znovu vychutnávat jejich mistrovství, ale také se zamyslet nad jejich hvězdnou dráhou. Co ji utvářelo, v jakém byly ve své době postavení? Rozsáhlá výstava ze sbírek Národního muzea, zápisů z dalších institucí i z rodinných archivů se pokouší najít odpovědi. Klíčem k nim jsou zajímavé sbírkové předměty, unikátní dokumenty i cenné videoukázky či fotografie.

Procházku českým divadelním světem začínáme v polovině 19. století, kdy se rodí česky mluvící profesionální divadlo. Tehdejší kočovné divadelní společnosti, pohybující se po našem území, byly většinou německé. Snadno překračovaly hranice se sousedním Bavorskem či v tehdejší monarchii a postupně stále víc prorůstaly do českého prostředí. Herecký život na cestách byl krušný. Divadelníci stáli na okraji společnosti, ta často jimi opovrhovala. Přesto rozdávali radost, a vášně pro divadlo stravovala nejednu duši i z prostředí bohatých vrstev. Tehdejší poměry ilustrují velkoformátová fotografie a osobní předměty divadelní rodiny Zöllnerovy. Eliška Zöllnerová svou společnost vedla až do začátku 20. století a i přes svůj původ divadlo hrála bilingvně a začlenila rodinu i svoji společnost do českého prostředí.

U Zöllnerů začíná i později slavný dramatik Josef Kajetán Tyl. Na výstavě jej sledujeme v jeho původní profesi herce a principála, který překládá německý repertoár do češtiny, a kterého i s rodinou často provází bída s nouzí. Život na divadelních „štacích“ dokumentuje Tylův cestovní kufr.

smutné. Už ale začínají být váženými osobnostmi a stávají se skutečnými hvězdami a také arbitry elegance a vkusu. To výstava dokumentuje fotografiemi i řadou osobních předmětů. Obdivujeme diadém s indickými rubíny a říčními perlami operní divy Emy Destinové. Šperky, stejně jako i toalety, které herečky či zpěvačky nosily na jevišti, byly součástí jejich vlastních garderób.

Mění se i herecký styl, do české režie a herectví se dostává psychologie, vnitřní kresba postav. Představitelem této éry je režisér Kvapil. Jeho realistické postavy pak představují herci jako Eduard Vojan, Hana Kvapilová. Diváci si přes počáteční nepochopení zvykají. Nové hry Henrika Ibsena, které v té době uchvacují Evropu, takové zvnitřní vyžadují.

PRVNÍ REPUBLIKA A PROTEKTORÁT

Ředitelský stůl Oldřicha Nového, jeho kufr na fraky, elegantní botky a cylindr – tak je uvedena další část výstavy. V éře první republiky hercům i zpěvákům začala vydatně pomáhat média. Nejen ta tradiční, ale také nová, film a rozhlas. A také gramofon, úžasný vynález. Média vytvářejí i nový fenomén hvězd, které rychle vystoupají a zhasnou.

Připomínají se tu jména dodnes slavná, ale i ta pozapomenutá. Krásná a obdivovaná Andula Sedláčková se svým mužem Maxem Urbanem založila filmové studio a natočili asi 15 německých filmů. Byla tak jednou z osobností, které rozjižděly český film. Marie Zieglerová, činoherka i operetní hvězda, hostující i v USA, pozdější majitelka

PLACENÁ INZERCE

TŘEŠTSKÉ BETLÉMY
RUČNĚ VYŘEZÁVANÉ

CRIBS FROM TREST
HAND MADE

26. 11. 2021 – 2. 2. 2022

Výstava ručně vyřezávaných betlémů z Třeště opět putuje k nám do Jindřichské věže. Přijďte si vychutnat jejich neopakovatelnou atmosféru.

Stay for a moment and get carried away by a unique atmosphere of traditional Cribbs from Trest.

10 PATER KULTURY, ZÁBAVA A ODPOČINKU V CENTRU PRAHY

Jindřichská věž, Jindřichská ul. 33, Praha 1, Denně 10.00 - 19.00 hod., www.jindrisskavez.cz

Festival Opera již po patnácté

V neděli 16. ledna začíná další ročník Festivalu hudebního divadla Opera – Janáčkovými Příhodami lišky Bystroušky, které v Liberci nastudoval úspěšný inscenační tým Martin Doubravský – Linda Keprtová, který v minulých letech získal nejednu festivalovou cenu.

Bude to tentokrát Bystrouška spíše pro dospělé – neláká na napodobování zvířátek, ale vypráví velmi vtipně, dráždí a zároveň se smyslem pro poezii o lidských snech, touhách naplněných i nenaplněných.

Do Prahy se pak opět sjedou soubory z celé České republiky a ze Slovenska, aby předvedly to nejlepší ze svého repertoáru. V programu jsou tituly od Mozarta po současnost – známé i znovu objevené. Třeba Kříčková opera Bílý pán aneb Těžko se dnes duchům straší – dílo čerpající z nálady a hudební kultury 20. let 20. století, které tak ideálně sedlo režiséru Ondřeji Havelkovi. Z těch klasických je možno se těšit například na hravou inscenaci Figarovy svatby nebo na dojemné Bizetovy Lovce perel, v obou se představí nejmladší generace českých zpěváků. Nastupující slovenskou operní hvězdou Evu Bodorovou uvidíme v roli Alžběty I. v Donizettiho Robertovi Devereux.

Festivalu se účastní též alternativní soubory, odvážné zkoumající různé možnosti současného divadla. Nabízí díla, která vznikla v posledních několika měsících. V lednu to budou dvě komorní inscenace režiséra

Příhody Lišky Bystroušky (foto Karel Kašák)

Rocca tematizující ženské vztahy a osudy: Ti Amo a Beyond the Garden. Festival tak mj. též expanduje z operních domů do dalších divadelních i nedivadelních prostor. Dokonce čtyři představení jsou tentokrát ve Venuši ve Švehlovce – v nádherném historickém sále ve stylu art deco. A na operu lze zajít i do kavárny!

Pro divadla je to nelehká doba: lockdowny, nemoci, karantény, odkládané premiéry. O to více pro ně znamená každé odehrané představení a každé setkání s diváky. A tak se nenechte ničím a nikým odradit a přijďte je podpořit. Je třeba se přece udržovat v dobré kondici a být dobré myslí. A divadlo může být velkou psychologickou vzpruhou.

Lenka Šaldová, ředitelka festivalu

–PR–

U Zlatého kohouta

CAJOVNA

Michalská 3., Praha 1

www.caj-u-kohouta.cz

Magický předěl

Konec starého roku a leden roku nového je pro většinu z nás spojen s jakýmsi předělem. Pochopitelně je v nás zakofněna odvěká „magie“ nejkratšího dne a nejdelší noci, násobená příslibem prodlužujícího se dne a zvolna se blížícího jara – nového života. Jinými slovy: „To nejhorší máme za sebou“. Minéno měřítkem našich dávných předků, pro které toto období znamenalo nedostatek světla a tepla, ale také potravy. Nás to již dnes – kromě toho denního světla – nikterak netrápí. Jídlo je na pultech našich obchodů dostupné celoročně i v neuvěřitelné pestrosti, topení si obstaráme otočením kohoutku na radiátoru. Pouze se nám letos výjimečně panenky při pohledu na účet. I tak poděkujeme našim předkům, že si tento luxus můžeme dopřávat. Stačí se podívat do jiných koutů světa, že...

Ona magie s příchodem nového roku pro nás tedy spíše znamená radost z nového. Tak něco jako nepopsaný list, první strana chystané knihy nebo netknutý špalek stojící před řezbářem: „Co letos vytvořím, podniknu, dokážu?“ Pro méně tvůrčí pak třeba úvodní titulky filmu uváděného v premiéře: „Co bude?“ „Čím se ten nový rok zapíše do mého života, do dějin světa?“

Psát o tom, že každý si dává se vstupem do nového, neposkvrněného roku nějaká předsevzetí, ať již hmotná – přestanu dělat to a ono, naopak budu dělat více tohoto, nebo nehmotná – nebudu se již tolik stresovat, budu veselý a příjemnější na lidi kolem sebe, je asi zbytečné. Navíc, jak jistě víme všichni, lehce a formálně stanovená předsevzetí k novému roku končí většinou stejně lehce – no nic, zkusím to příští rok, to již určitě vyjde.

Já se třeba (i když to není žádné předsevzetí) snažím dokončit vše pracovní i soukromé právě k počátku adventního času (vyjma každoročního psaní toho fejtonku) a s radostí stavím na stůl čistý a nepopsaný kalendář na rok nový (i když tam rovnou pár poznámek z toho starého musím tak či tak zanechat). A jak uklízím věci loňské, rozzímám, co bylo a nebylo a těším se na to, co (možná) bude a nebude v roce novém.

Není jisté náhoda, že se ten zmíněný magický předěl dávných předků postupem času změnil v Advent, tedy „čas očekávání Jeho příchodu“, což pro věřící znamená čas poklidu, rozzímání a díky za dosavadní život. A jak vyplývá z mých řádek výše – i pro nevěřící je to období do jisté míry naplněné stejným.

Ted' však již konec rozzímání. Vzhůru s optimismem a novými silami do roku nového, roku 2022. Ať nám přinese jen to dobré!

Ondřej Sedláček

PŘIPOMEŇME SI V LEDNU

- 1. 1. 1942 † Jaroslav Ježek, skladatel (* 25. 9. 1906) – **80 let**
- 1. 1. 1922 vstoupil v platnost Zákon o vytvoření Velké Prahy a zavedení titulu primátor hlavního města Prahy – **100 let**
- 7. 1. 1867 obec Vinohrady přejmenována na Královské Vinohrady – **155 let**
- 8. 1. 1957 † Josef Skupa, loutkoherce, režisér a scénograf, který vytvořil Spejbla a Hurvínka (* 16. 1. 1892) – **65 let**
- 12. 1. 1537 Ferdinand I. daroval pražským střelcům vltavský ostrov Malé Benátky, později nazvaný Střelecký – **485 let**
- 19. 1. 1877 * Fráňa Šrámek, básník a spisovatel († 1. 7. 1952) – **145 let**
- 20. 1. 1292 * Eliška Přemyslovna, česká královna, matka Karla IV. († 28. 9. 1330) – **730 let**
- 20. 1. 1612 † Rudolf II., poslední český král, který sídlil v Praze (* 18. 7. 1552) – **410 let**
- 24. 1. 1947 slavnostně otevřena Akademie múzických umění v Praze – **75 let**
- 25. 1. 1432 požár poškodil Staroměstskou radnici – **590 let**
- 28. 1. 1937 * Karel Čáslavský, filmový historik († 2. 1. 2013) – **85 let**

Michal Svoboda — létající biochemik

Stále usměvavého biochemika Michala Svobodu znám díky natáčení dokumentu České kořeny v Lucembursku a Belgii, do kterého jsme ho s kolegy angažovali jako zajímavou osobnost. Žije v Bruselu, ale duší je stále Pražák. Z natáčení vím, že k chemii se dostal díky zlomené ruce o prázdninách, když u dědečka na venkově spadl z třesně a pak trávil čas se sádrov v knihovně. Tam objevil knížku o chemii, která ho nadchla.

Svůj vysněný obor vystudoval až v emigraci, v Belgii, kde se ocitl souhrou mnoha náhod. Vědecké úkoly a rozšiřování znalostí v oboru ho dovedly až k biochemii a v ní k vynikajícím výsledkům. Ty mj. pomohly v Bolívii zvládnout kritickou situaci s rozšířením onemocnění způsobeného tamním cizopasníkem. Při našich rozhovorech mne ale zajímaly i jiné věci.

Tvoje příjmení Svoboda je pro tebe, zdá se mi, docela přiléhavé. Za svobodou jsi odešel v roce 1969. Přemýšlel jsi o odchodu už předtím? To jsi byl, tuším gymnazista.

Nikdy jsem si nemyslel, že budu žít v jiné zemi. Jsem stále v duchu Pražák. Samozřejmě přál jsem si cestovat a poznávat svět. Můj táta překládal z francouzštiny a ruštiny. Mimo jiné byl v Bruselu na Expo 1958. Když se vrátil, ukazoval mi prospekty. Moc se mi líbilo Atomium a přál jsem si projít se v něm z koule do koule.

Chodil jsem do SVVŠ na Zatlance, kousek od Anděla. Spolužáci mluvili o koncertech ve Sluníčku a Music f klubu (dnes klub Futurum). Do klubu jsem se zapsal, byl v podzemních prostorách Kulturního domu Prahy 5. Do té budovy jsme chodili i do tanečních a v neděli odpoledne na čaje. Hrály tam bigbeatové skupiny, známé i začátečnické, nejvíce nás zaujali Primitives Group, tancovalo se, svobodně povídalo. To bylo roky 1966-7. A i když nás víc zajímala muzika a beatnická, sledovali jsme, že svoboda, kterou jsme měli v klubu, se najednou dostala i do hromadných sdělovacích prostředků.

Tvůj sen procházet se Atomiem tedy nebyl tak nespílitelný?

Měl jsem francouzštinu jako třetí jazyk a dopisoval si už tehdy s jednou belgickou dívkou. Jejich lyceum z Charleroi pak navštívilo Zatlanu. V dubnu 1968 mi bylo 18 a měl jsem tedy právo na pas. Cestování tehdy bylo volné. Tak jsem odjel na své první „dospělé“ prázdniny do Belgie a přirozeně jsem navštívil i Atomium. A právě v Bruselu jsem se dozvěděl o okupaci Československa 21. srpna. Řekl jsem si: Jednou se něco v Praze děje a já tam nejsem! Vrátil jsem se týden na to. V Praze byly ještě na stanicích tanky a obrněné vozy. V září mě Rusové kvůli pubertácké provokaci zatkl. Začalo to nevině, mohlo to skončit špatně, ale předalí mě našim příslušníkům a ti mne pustili.

Na podzim 1968 lidé drželi ještě spolu a panovala dobrá nálada. To se ale postupně zhoršovalo, až do doby, kdy byl odvolán Dubček a k moci se dostal Husák.

Co nakonec rozhodlo o tvém odchodu? Ještě v létě 1969 jsem se vypravil do Belgie znovu, s dívkou, která tam měla známé. Rozhodla se emigrovat, já jsem

o tom neuvažoval. Doprovázel jsem ji po úřadech a překládal jí. Když vyplnila žádost o azyl, přišel úředník, abych ho také vyplnil. Řekl jsem si: Vyplním a rozhodnu se později. To jsem netušil, že už na podzim komunisté opět zavřou hranice. Studentka ze sousedství, Catherine, ale udělala něco, co rozhodlo o mém životě. Zeptala se mne, co bych chtěl studovat. Když jsem řekl, že chemii, strávila se mnou skoro celý den, chodili jsme po různých odděleních bruselské univerzity (ULB), až jsme našli správná okénka. Žádost o uznání čs. maturity, o zapsání na přírodovědeckou fakultu, žádost o stipendium. K tomu všemu jsem musel mít status žadatele o azyl, to rozhodlo a zůstal jsem v Belgii.

Přestože jsi tam přišel bez ničeho, mohl jsi jít studovat? Nejdřív asi musela být nějaká práce? A jak to šlo potom?

Myslel jsem si, že zde studovat vysněný obor bude pro mne složité. Akademický rok tenkrát začínal v říjnu. Do té doby jsem pracoval na tři směny v továrně Acec na předměstí Bruselu.

Pak přišlo studium ve francouzštině – zpočátku únavné, neznal jsem specifické termíny. Se stipendiem jsem neměl na vybranou. Musel jsem uspět každý rok. Jinak by hrozil návrat do továrny. Dnes je to jiné, se stipendiem se může opakovat, myslím, že to ale snižuje motivaci. Zakočil jsem studia s vyznamenáním a měl jsem štěstí. Přijali mne jako asistenta na katedře biochemie Lékařské fakulty ULB. Měl jsem studenty v laboratořích a připravoval se na doktorát. V roce 1974 jsem také dostal belgické občanství a šel na belgickou vojnu. Doktorát jsem obhájil v roce 1979 a hned jsem byl definitivně přijat do akademického sboru fakulty. Zůstal jsem tam až donedávna, do roku 2020. Ted si užívám penze.

Díky práci na bruselské univerzitě ses dostal i docela daleko do světa. Kam a s jakým posláním?

Například na různé kongresy – jednou, dvakrát ročně. Rád jsem zůstal o něco déle a cestoval. Byla to v době doktorátu příležitost, jak poznávat svět.

Od roku 1999 měl univerzita minimálně jednou ročně vysílala do Bolívie na univerzitu v Cochabambě. Nejdřív, abych tam vybudoval laboratoř molekulární biologie, v rámci speciálního programu financovaného Belgií. Byl určen studentům s profesionální praxí, takže mým studentům bylo i víc než 30 let. Nejlepší dostávali stipendium na doktorát nebo na tříměsíční stáž v Belgii na různých univerzitách, ale nejčastěji na té naší. Permanentně byli v naší laboratoři dva až tři studenti. Vzhledem k tomu, že bolivijských studentů nemluvili francouzsky, jen trochu anglicky, pracoval jsem skoro dvacet let

také ve španělštině, kterou jsem se musel naučit hned ze začátku mé spolupráce s Bolívií.

Co konkrétního jste po vybudování té laboratoře v Bolívii řešili?

Jeden z prvních úkolů byl naučit je používat PCR metodu testování. Díky covidu-19 se nyní o PCR testech hodně mluví. Ale tato revoluční metoda byla publikována už v roce 1985 a úplně změnila nejdřív výzkum a analýzu nukleárních kyselin a později s tím spojenou klinickou analýzu. V Bolívii slouží nyní k detekci kongenitálního nakažení novorozenečt Chagasovou nemocí (způsobuje ji parazit *Trypanosoma cruzi*). V roce 2000 mělo asi 20 procent obyvatel provincie Cochabamba tuto nemoc přenesenou hmyzem. Dá se léčit první měsíce až rok po nakažení. Později už léky nejsou efektivní. Kolem 30 procent pacientů po „tiché“, asi dvacetileté periodě, má velmi vážné syndromy (srdce, tlusté střevo) končící často smrtí. Asi 5 procent nakažených matek přenáší kongenitálně tuto nemoc na novorozence. Pokud je přenos dokázán, dává se novorozenci lék. Dokazuje se klasicky pozorováním pupečnickové krve mikroskopem, ale to je snadné pouze, když je parazit přítomen ve velkém množství. Téma doktorátu jedné studentky z Bolívie v naší laboratoři bylo vyvinout a standardizovat metodu, kde parazit byl detekován i v minimálním množství metodou PCR.

Tady skromně zamlčujes, že když jsi laboratoř a studenty vedl, je to zároveň i tvůj úspěch – a v Bolívii to pomáhá, jak jsi říkal.

Učit studenty, organizovat laboratoř a řídit jejich výzkumné práce bylo zajímavé, cítil jsem se užitečný. Posledních pět let jsem ale koordinoval všechny programy financované Belgií v Bolívii (celkem 12, od medicíny po sociologii a 4 studia Master). To jsem jezdil do Cochabamby častěji, ale na kratší dobu. Všeobecná řídicí funkce se mi líbila už méně. Diskuse s tamějším rektorem a vedením univerzity se točila více kolem politických než akademických požadavků. Byl velký rozdíl mezi mladými, kteří se chtěli

učit, a vedoucími volenými pracovníky, kteří hlavně chtěli být v hezkém světle tamní vedoucí strany (MAS).

Ted' máš konečně více času na všechny koníčky. Už od mládí máš rád tanec, jak vím, ale chodíš taky cvičit, potápíš se. Tím největším koníčkem je ale sportovní létání. Jak ses k němu dostal?

Od dětství mě přitahovala letadla. Pamatuji, že mě rodiče zavedli na letecký den v Ruzyni, myslím tak v roce 1955. Pořád jsem potom maloval letadla. Ale konkrétně jsem začal v plachtařském klubu na univerzitě během doktorátu. Protože v okolí Bruselu většinou létat nesmí a krajina není nejvhodnější, náš klub byl až na letišti v Saint Hubert v Ardenách. Létal jsem na československém letounu L-13 Blaník. Byl zbrusu nový, klub ho právě koupil (1973-4). Byl to v té době asi nejlepší školní a akrobatický větroň. Po vojné jsem začal létat na motorových letadlech na letišti v Grimbergenu pár kilometrů od Bruselu. Tam létám dodnes, klub si ponechal jméno „Sabena Aeroclub“.

Co ti létání dává? Je to ještě znásobená svoboda, kterou jsi v Belgii našel? Možná se z výšky dá lépe najít i dnes tolik potřebný nadhled?

Těžko říct, je to všechno. Radost ovládat stroj v třech dimenzích. Mít nadhled nad krajinou. Vidět zemi jinak než z „přizemního“ pohledu. Belgie je velmi plochá, kromě z letadla pohled do krajiny shora není.

Žiješ už dlouho v zahraničí, ale s Prahou a Českou republikou jsi pořád spojený. Co bys nám všem přál do nového roku?

Mám ještě v Česku sestřenice a bratrance, jsem ve spojení s tehdejšími přáteli a některými spolužáky. Myslím, že přání do nového roku je stejné pro naprostou většinu lidí. Ať už se na ten Sars-Cov-2 adaptuje náš imunitní systém, aby přestalo omezování svobody cestování, kultury atd. Z mého pohledu biochemika myslím, že očkování by mělo být povinné a mělo by být adaptované na různé varianty, jako je to nakonec už desetiletí s očkovaním proti chřipce.

Martina Fialková

Anketa o nejoblíbenější dětskou knihu „Suk – čteme všichni“

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského vyhlašuje 29. ročník Ceny za literaturu pro děti a mládež „Suk – čteme všichni“ na podporu čtenářské gramotnosti.

Cena dětí je udělována na základě ankety, v níž hlasují sami dětští čtenáři o své nejoblíbenější knize, kterou četli v roce 2021. Hlasování probíhá do 28. února 2022 včetně a hlasovat mohou děti a mládež do 18 let. Hlasovat v rámci ankety je možno elektronicky na webu npmk.cz či prostřednictvím tištěných hlasovacích lístků. Ze zaslaných tipů vylosujeme padesát dětí, kterým zašleme knihu.

Do konce ledna je možné také přihlásit svůj tip do kategorie Počin školních knihoven, ve které oceňujeme zajímavé aktivity knihoven základních a středních škol

Cílem Ceny je ocenit hodnotná literární díla vydaná v roce 2020 pro děti a mládež a mimořádné počiny školních knihoven. Cena upozorňuje pedagogickou a ostatní veřejnost na nové tituly v této oblasti literatury a zároveň odráží čtenářské preference dětí.

Jak na účet za energie

V půlce prosince projela českými médii informace o tom, že v roce 2040 se začne topit zemním plynem.

Tak předně se to dalo čekat. Evropská unie patří ve světě mezi státní uskupení, které se snaží s klimatickou změnou něco opravdu dělat. A zemní plyn je fosilní palivo, které sice není tak „děsné“ jako uhlí, ale pořád je to fosilní palivo.

A dá se čekat, že některá opatření nebudou příjemná. Je ale pořád lepší nepřijemnost, než rozvrat klimatického systému. To je bez debat.

Dobře, ale jak k tomu přijdu konkrétně já? Mám doma kotel na zemní plyn. Co mám jako dělat? Ted' hned asi nic. Do roku 2040 je ještě docela daleko pro mě jako občana.

Stát by samozřejmě měl hned zítra začít analyzovat, kudy vede cesta, a vytvořit podmínky pro trh, aby se to celé infra-

EKORUBRIKA

strukturně zvládlo a nebylo z toho mrzení. Rozhodně by se to nemělo nechat na rok 2039, jak bývá takovým českým zvykem. Něco by měly dělat i obce a města.

Praha je v tomhle směru trochu Hujer. Má svou klimatickou strategii a štěstíčku jde naproti i tím, že založila Pražské společenství obnovitelné energie.

To v kostce slouží tomu, aby lidem pomohlo zřídít fotovoltika elektrárnu na střeše rodinného či bytového domu. Pomáhá i městským institucím s tímtež. Případně má umožnit lidem rozvoj fotovoltiky v Praze a investičně podpořit, případně umožnit lidem využívat energii z fotovoltiky, i když u nich na střeše panely umístit nelze.

Jestli vás to zajímá, dejte si do prohlížeče www.pripojdum.cz a uvidíte.

Martin Mach Ondřej / Ekolist.cz

Právní poradna spotřebitelského časopisu dTest:

DOTAZ: Objednal jsem si dodání dezinfekčních prostředků přes internet. Nicméně do e-mailu mi přišla zpráva, že doručení může trvat až 40 dní, na což čekat nemohu. Požádal jsem o zrušení objednávky a vrácení peněz, ale to podle vyjádření obchodníka není možné. Musím počkat, až mi bude zboží vráceno, kvůli tomu, že e-shop sdrzuje obchodníky, kteří mají svá pravidla. Je takový postup v pořádku?

ODPOVĚD: S největší pravděpodobností půjde o problém s takzvanými nákupními galeriemi. Ačkoliv se webové stránky tváří jako běžný e-shop, ve skutečnosti se z obchodních podmínek knihovny dozvíte, že jde pouze o zprostředkovatele a smlou-

vu uzavíráte s jinou společností (zpravidla z Číny). S tímto postupem nemůžeme souhlasit. Podle našeho názoru je nutné nahlížet na uzavřenou smlouvu jako na kupní, což znamená, že máte právo na odstoupení od smlouvy, a to dokonce ještě před převzetím zboží. Obdobný závěr najdete také ve stanovisku oddělení ADR České obchodní inspekce. Doporučujeme vám trvat na odstoupení od smlouvy. E-shop má povinnost vrátit vám peníze do 14 dnů od odstoupení.

Kontaktovat můžete i poradenskou linku časopisu dTest – tel.: 299 149 009

15. ROČNÍK FESTIVALU HUDEBNÍHO DIVADLA

OPERA 2022

PRAHA 16. LEDNA 2022 – 29. BŘEZNA 2022

16. 1., 19.00, Národní divadlo
Divadlo F. X. Saldy Liberec
Leoš Janáček: PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY

18. 1., 19.00, Zámecký areál Ctěnice
Giacomo Puccini: LA RONDINE (VLAŠTOVKA)

29. 1., 19.00, Venuše ve Švehlovce
Opera Povera
Stephen McNeff: BEYOND THE GARDEN

30. 1., 19.00, La Fabrika – Studio 1
ISHA trio & hosté
Ivo Medek, Sára Medková, Vit Zouhar: TIAMO

5. 2., 19.00, Státní opera
Státní opera Banská Bystrica
Josef Bohuslav Foerster: EVA

6. 2., 19.30, NoD
Run OpeRun & členové Please the Trees
Vilma Borkovec, Kryštof Kříček, Václav Havelka: LOGIKA CHAOSU

7. 2., 19.00, Národní divadlo
Národní divadlo moravskoslezské (Ostrava)
Jaroslav Kříčka: BILY PÁN ANEB TĚŽKO SE DNES DUCHŮM STRÁŠÍ

11. 2., 19.00, Národní divadlo
Národní divadlo
Leoš Janáček: KÁTA KABANOVA

13. 2., 19.00, Venuše ve Švehlovce
Opera studio Praha
MISTROVSKÁ PARTIE
Jaroslav Kříček: ŠATY, KTERÉ SVĚT NEVIDĚL
Maurice Ravel: ŠPANELSKÁ HODINKA

19. 2., 15.00, Divadlo D21
Ensemble Opera Diversa
MĚSTSKÁ STRAŠIDLA
Zdeněk Král, Martin Kyšperský: ČASOŽROUT V OBCHODÁKU
Ondřej Kyas, Martin Kyšperský: LEBKA V PARKU
Marek Doubrava, Martin Kyšperský: TRAMVAJOVÝ UPIR

26. 2., 18.00 a 20.00, Kavárna Adria
Hausopera
Markéta Dvořáková, Ivan Medek: VĚČNA SLEČNA BLEDA

5. 3., 19.00, Stavovské divadlo
Moravské divadlo Olomouc
Georges Bizet: LOVCI PEREL

6. 3., 19.00, Národní divadlo
Divadlo J. K. Tyla (Plzeň)
Leoš Janáček: VĚC MAKROPULOS

10. 3., 19.00, Stavovské divadlo
Státní divadlo Košice
Gaetano Donizetti: ROBERTO DEVEREUX

12. 3., 19.00, Stavovské divadlo
Slezské divadlo Opava
Wolfgang Amadeus Mozart: FIGAROVA SVATBA

13. 3., 19.00, Státní opera
Slovenské národní divadlo
Antonín Dvořák: ČERT A KAČA

19. 3., 19.00, Státní opera
Jihočeské divadlo České Budějovice
Arrigo Boito: MEFISTOFELES

20. 3., 19.00, Venuše ve Švehlovce
Ensemble Damian
Tomáš Hanzlík: PIRÁTI

27. 3., 19.00, Venuše ve Švehlovce
Národní divadlo moravskoslezské & Ostravské centrum nové hudby
Anna Sokolović: SVADBA

29. 3., 19.00, Státní opera
Národní divadlo – Státní opera
Franz Schreker: VZDÁLENÝ ZVUK
(DER FERNE KLANG)

www.festival-opera.cz

Městská knihovna v Praze

pobočka Hradčany
Pohořelec 25/111
otevřeno po, út, čt 12.00-17.00
st 12.00-14.00/15.00-17.00
tel.: 222 113 555, 770 130 203

Začátky v 17.17, není-li uvedeno jinak.

Vstup na akce je volný a se řídí aktuálně platnými hygienickými opatřeními.

12. Klášter kapucínů u kostela Panny Marie a sv. Anděla
Třetí přednáška Josefa P. Snětívého z cyklu Tajemství pražských klášterů
Hrad a Hradčany. S hudebním doprovodem autora.

19. Zimní tvorivá dílna Dagmar Volencové
Sněhová vločka z papíru. Rezervace předem (770 130 203, dagmar.volencova@mlp.cz).

26. Tajemný hang – koncert Jiřího Šamala
Hra na novodobý melodický perkusní hudební nástroj hang pocházející ze Švýcarska.

3.–27. Výstava: Pavel Klikar - Nude (fotografie)
Výstavu je možno navštívit během provozní doby pobočky.

leden POŘADY PRO SENIORY

Ztájená historie Prahy – vycházky Vlastivědného kroužku, *sraz vždy ve 12.30*

8. 1. Chudobická obydlí vzdělanců – sraz v Opletalově ulici před vchodem do ČTK

22. 1. Údivnosti z oblasi Kotců – sraz na Uhelném trhu u kašny

Nový (z)boží 2021 Studentský design v Galerii České spořitelny

Navštívili jste už někdy galerii, skrývajcí se v podzemí reprezentativní budovy České spořitelny v Rytiřské ulici? Je přístupná zdarma a návštěvníkům pravidelně nabízí kvalitní výstavy nejruznějšího zaměření.

Ta aktuální se věnuje vítězným pracím, které vzešly ze soutěže o Národní cenu za studentský design. Soutěže se mohou zúčastnit studenti designu našich i zahraničních univerzit, vysokých škol i vyšších a středních odborných škol. Vyhlašuje ji Design Cabinet CZ, z.s. od roku 2018 společně s Nadací SUTNAR Radoslava a Elaine Sutnarových. Cena je nejstarší profesionální soutěž u nás, uděluje se už 31. rokem.

Tématem roku 2021 byly práce z nejširšího spektra produktového a industriálního designu i z oborů užitého umění. Oceněné práce na výstavě uvidíme v netradičním aranžmá, které využívá kovových skladových regálů. Mnohé opravdu zaujmou a můžeme jen doufat, že najdou své uplatnění v reálném životě. Elegance, nápaditost i praktičnost jsou atributy, které je nutno skloubit. Podařilo se například u sady nerezového nádobí pro firmu Remoska, které vychází z designu oblíbené pečicí remosky, pomocnice s dlouhou tradicí – design Kristýna Coufalova. Do studentských minipřehledů se hodí a designem vyniká i malé rohové umyvadlo autorky Terezy Majrychové nebo stůl

Nákladní koloběžka: Jakub Beneš, Marek Kostka – cena za Ergonomii

s tajnými zásuvkami Veroniky Trojáčkové. Milovníky zimních sportů nadchne nápadité zpracování sněžnic ze zubatého plechu, za něž nejvyšší ocenění, Národní cenu za studentský design 2021, získal Vojtěch Veverka. Zajímá ale i letecká přílba pro otevřené létání, jejímž autorem je František Dvořák, oceněná jako Excelentní design 2021.

Do letošního ročníku se přihlásilo 248 autorů s 269 pracemi. Poroty udělily jednu Národní cenu za studentský design 2021 *GRAND, jednu Národní cenu za studentský design 2021 *JUNIOR, sedm ocenění Excelentní studentský design 2021 a třináct cen Dobrý studentský design 2021.

Galerie České spořitelny, Rytiřská 29 Maf (foto Emil Bratršvský)

Lednová výročí

Leden je navzdory svému mrazivému podtextu vlastně měsícem naděje. Je to opakovaně nový začátek, opět jsme na startu a s rozechvěním očekáváme, co následující, dvaadvacátý rok, přinese.

Potřebovali bychom zdatného numerařa, aby nám vysvětlil, co ony dvě dvojky znamenají. V obecném duchu můžeme od letoška očekávat dost dramatických věcí, od Covidu v mnoha variacích řecké abecedy přes utváření nové vládní garnitury až k drahým energiím. Tedy nic hezkého. I první lednové výročí, které mě napadá, není vůbec optimistické. Vzpomeneme osmdesát let od tehdy přísně tajné schůzky ve vile na břehu berlínského jezera Wannsee, kde se rozhodlo o „řešení židovské otázky.“

Setkání řídil Heydrich, který rozhodně hodlal uvést výsledky jednání do praxe. Nacistické špičky se sešly 20. ledna 1942 a hodlaly zde domluvit detaily zřejmě nejzvrůdnější akce, která byla v dějinách zrealizována.

Jelikož šlo o schůzku tajnou, nikdo nezasvěcený o ní nevěděl. Ostatně, neví se o ní mnoho ani dnes, všichni historici většinou vycházejí z náhodného nálezu v archivu, kdy se objevila kopie zápisu říšského sekretáře, který se jmenoval Martin Luther. Skoro bych řekla, že jde o jméno symbolické, ale prý se tak jmenoval doopravdy. Lutherův zápis o schůzce je navíc jediným dokladem o tomto jednání. Tím, že ho američtí badatelé objevili až po Norimberském procesu, nestal se ani předmětem doličným. Jen potvrdil existenci schůzky v zámětku na břehu jezera Wannsee, kde se pod vedením kata českého národa Heydricha rozhodlo o bru-

tální genocidě židovského národa. V onom úterním odpolední se zde jednalo o tragickém osudu milionů Židů, přičemž celé jednání trvalo asi jen hodinu a půl. Pravdou také je, že vraždění Židů v té době již běželo na plné obrátky, cílem setkání v luxusní vile nedaleko Berlína bylo tedy hlavně sladit postup veškerých úřadů a vymýtit případné pochybnosti těch, kdo v sobě vydolovali náznak lidskosti, jako že to tak nejde. Wannsee potvrdilo, že jde. Cíl byl jasný, zlikvidovat veškeré židovské obyvatelstvo v Evropě. A nutno konstatovat, že se to dost dařilo.

Dvaadvacátý rok přinese i další válečná výročí, žit před osmdesáti lety v tzv. protektorátu v roce 1942, bylo hodně dramatické. Píšeme o tom třeba i proto, abychom si porovnali, jak přemýšleli lidé před osmdesáti lety a jak dnes. A také, abychom nezapomínali na temné stránky dějin.

Navzdory tomu, že leden vnímáme jako nový začátek, měsíc naděje. **JN**

Tříkrálový koncert

9. ledna 2022 v 16.00 v kostele Panny Marie Sněžné

Účinkují: Smíšený sbor Josefa Vycpálka spolu s Krušnohorským pěveckým sborem Teplice a Hostivický pěvecký sbor *Dobrovolné vstupné bude věnováno Tříkrálové sbírce 2022*

Jazzové novinky z dílny Jany Koubkové

V době, během níž na nás ze všech stran útočí depresivní zprávy, zejména ty spojené s pandemií, je obzvlášť potřebné jakékoliv povzbuzení.

A že je jazz, který odkaziva přinášel svobodu, uvolnění a dobrou náladu tou správnou volbou, si můžeme být jisti. Obzvlášť, když se tohoto povzbuzování ujme taková osobnost, jakou je právě Jana Koubková. První dáma českého jazzu nepřestává udivovat a obšťastňovat své publikum novinkami. Nejsou to ale jen jazzové písničky samy o sobě, at už zní přímo z podla nebo z nahrávky. V posledních pár letech ráda přidává i něco navíc. Má kolem sebe skvělý tým složený z podobně kreativních přátel – hudebníků, ale i výtvarníků, a tak se může „vyřádit“ spolu s nimi a využít toho, že se ocitli na společné jazzové vlně. K její nové písni *Blues (ne) ohrožené seniorky* (hudba Ondřej Kabrna, text Jana Koubková) proto vzniklo během loňské jarní pandemické vlny originální animovaný klip. V tomto po všech stránkách vydařeném dílku zpěvačka zpívá z duše mnoha dalšími (ne)ohroženým a zároveň se vyrovnává se svými vlastními myšlenkami i překonanou těžkou nemocí. Příznává, že její dny sice nejsou vždy k popukání, ale z písničky na nás dýchne moudrost a vytrvanost, vděk a odvaha, to vše obaleno především jemného vtipu a šarmu. Malinko černý humor ještě dále rozvíjí rozpohybované kresby Ludka Barty ve výborné animaci a střihu Ondřeje Pechy.

Ve stejném týmu vznikl ještě další videoklip – a to slavný *Bugatti Step*. Asi úplně poprvé tato populární a virtuózní skladba pro klavír Jaroslava Ježka dostala text. Otextovala ji opět sama zpěvačka, a to vskutku originálně. I tady se animace vydařila a vzniklo zábavné dílko, které je radost si poslechnout, ale i zhlédnout. Oběma počiny se tak Jana Koubková obrací na ty, kteří se obávají vyjít na živý koncert nebo zkrátka nemají čas. Ale pár minut na krátkou písničku se vždy najde, a osvěží nám i už tak ne úplně vítaný „home office“ či jiný druh domácnosti izolace. Stačí si vyhledat na YouTube. Janě Koubkové i všem dalším (ne)ohroženým seniorům do nového roku hodně zdraví.

Martina Fialková

Břevnovská hudební setkání 7. koncertní sezóna – jaro 2022

Pod záštitou starosty MČ Praha 6 Ondřeje Koláře pořádá AuraMusica, s.r.o.

Tereziánský sál Břevnovského kláštera a Kostel Církve československé husitské v Dejvicích

15. 2. / Zlaté pomeranče italského baroka Maria Barbara Willi (cembalo) a Lenka Torgersen (barokní housle)

15. 3. / Podoby klarinetu Anna Paulová (klarinet) a její hosté

19. 4. / Madrigalu kouzelný svět Czech Ensemble Baroque Quintet (sb. Tereza Válková)

10. 5. / Klánský Family Prof. Ivan Klánský a jeho děti hrají Dvořáka

7. 6. / České noneto

Předprodej abonentek a vstupenek na jednotlivé koncerty od 24. 1. 2022 v Informační kanceláři MČ Prahy 6, Bělohorská 110, rezervace možná na auramusica@seznam.cz www.auramusica.cz

S finanční podporou

Laureátský koncert

Vyšší odborná škola uměleckoprůmyslová a Střední uměleckoprůmyslová škola uvádí v úterý **25. 1. 2022 od 18.00 Laureátský koncert** s prezentací mimořádně talentovaných a úspěšných hudebníků, tentokrát s klarinetistkou Gabrielou Matouškovou, hobojskou Bohdanou Tesařovou, zpěvačkou Danielou Plaskurovou za doprovodu akordeonistů Martina Kota, Martina Sulce a Elišky Nimburské. Na programu skladby J. S. Bacha až po tango A. Piazzolly. Praha 3, Žižkovo náměstí 1300/1 **www.sups.cz**

GALERIE SCARABEUS

Praha 7 – Letná, Jana Zajíce 7
tel.: 603 552 558
scarabeus@galeriescarabeus.cz
www.galeriescarabeus.cz

út 14.00–19.00
so-ne 13.00–18.00
středa až pátek na objednání
pro školy a skupiny

GALERIE SCARABEUS
Loutky a rodinná loutková divadla

MUZEUM KÁVY ALCHEMISTA
Káva a kávoviny
v proměnách času a kultur

ZAHRADE GALLERY SCARABEUS
je v lednu uzavřena

KNIHY ZAKOUPÍTE V INTERNETOVÉM KNIHKUPECTVÍ WWW.KOSMAS.CZ

Neil MacGregor NĚMECKO: VZPOMÍNKY JEDNOHO NÁRODA

Přeložil Martin Pokorný

Co má společného míšeňský porcelán, štávnaté klobásky, Valhala, design Bauhausu, Bismarck či Karel Veliký? Všechno jsou to symboly Německa vztahující se k jeho vzletům i pádům.

Barack Obama ZEMĚ ZASLÍBENÁ

Přeložil Martin Svoboda

V prvním dílu prezidentských pamětí Barack Obama vypráví příběh své nepravděpodobné cesty od mladíka hledajícího vlastní identitu až na pozici vůdce svobodného světa.

Mnislav Zelený Atapana ATLAS INDIÁNŮ JIŽNÍ AMERIKY

Unikátní obrazová publikace přináší souhrnný pohled na život jihoamerických indiánů. Text je bohatě doprovázen mapami, fotografiemi, kresbami a také barevnými malbami Jana Dolejše.

Juli Zeh VE JMÉNU METODY

Přeložil Michael Půček

Kritikou i čtenáři vyzdvihovala dystopie, která ukazuje, jakým směrem by se společnost zasažená epidemií mohla vydat, kdyby se lidské zdraví povýšilo na absolutní princip.

Sean Michaels ZLODĚJI ŠTĚSTÍ

Přeložila Klára Kolinská

Hlavní hrdina Theo Potiris na cestě z místní samošky, dostihového závodistiště a stand-up klubu na scénu mezinárodního zločinu usilujícího o lepší svět.

David Walliams SLIZ

Přeložila Veronika Volhejnová

David Walliams je úkaz: děti jeho knihy milují a z každé se stane okamžitě bestseller. Novinka o klukovi, který vládne neobyčejnou superschopností. SLIZOMOCÍ!

NA PÁR ŘÁDCÍCH

NA HRADĚ...
... momentálně nic neprobíhá. K aktuálnímu programu více na www.hrad.cz.
...I V PODHRADÍ
Adventní mix umění v Galerii La Femme. Výstava obrazů, grafik a soch těch nejlepších autorů galerie, která díla nejen vystavuje, ale sama se spolupodílí na vzniku některých z nich – vybraným umělcům pravidelně zadává takzvané Domácí úkoly a touto netradiční cestou vzniká mnoho zajímavých prací. Trvá do 28. 2. Galerie La Femme, Praha 1. **► Kamba slavi 50!** Přijďte popřát naší nejstarší gorile a seznámte se se všemi obyvateli gorilího pavilonu. Program: 11.00, 12.00, 13.00 a 14.00 komentovaná setkání v Pavilonu goril, 15.00 předání dárku 10.00–16.00 Seznamte se s gorilami, Lidoopi v ohrožení a Padesát zajímavostí o gorilách. 22. 1. ZOO Praha.

NA VÝSTAVU
Okna do pravěku. V expozici můžete ve čtyřech výstavních sálech obdivovat jedinečné exponáty, které představují světové milníky v poznání historie života na Zemi a to z dob od prvohor až po čtvrtohy. Zjistíte, že naše území bylo svědky sopečné činnosti a vzniku různých jezer i močálů. Stálá expozice. Národní muzeum.

GALERIE HMP
The Club as a Shelter (Light Underground III) – výstava audiovizuálních a hudebně světelných instalací na téma klubové kultury a osobních úkrytů: Radek Brousil a Oliver Torr, umělecké uskupení BCAA system a dvojice světelná designérka Pavla Beranová & vizuální umělkyně Teres Bartůňková. Trvá do 16. 1. Sklepení Domu U Kamenného zvonu.

NÁRODNÍ GALERIE
Digitální blízkost. Technologie a intimita, dvě tradičně protikladné oblasti, jsou dnes pevně propojené a vzájemně jedna druhou transformovaly. Výstava se zabývá tím, jak se po virtuální zkušenosti, ještě zdůrazněné pandemickou situací, proměnilo pojetí našeho soukromí a intimita a jaký vliv to má na naše blízké vztahy. Trvá do 10. 7. Bezbariérový vstup. Veletřzní palác, mezin. **► Adolph Menzel: Mezi dějinami a každodenností.** Německý malíř (1815 až 1905) byl umělcem širokého námětového a výrazového rozsahu. Oficiální polohu jeho díla představuje historická malba, již se za svého života nejvíce proslavil. Specifickou polohu jeho díla tvoří práce karikaturní a komické povahy. Trvá do 13. 2. Grafický kabinet ve 4. patře Veletřzního paláce. **► Grafiky s rodokmenem: Poklady starých grafických sbírek.** Komorní výstava seznamuje se sbíratelstvím grafiky v minulých dobách. Představeny budou též grafické listy s původem z prestižních českých i zahraničních sbírek. Trvá do 13. 2. Bezbariérový vstup. Schwarzenberský palác.

NA KONCERT
II. koncert: Český národní symfonický orchestr, Carl Davis dirigent, Jan Haseňohr trubka. Program: Carl Davis – Velký Gatsby (světová premiéra koncertního provedení suity z baletu The Great Gatsby), Joe Zawinul – Birdland, Bobby Shew – Nardalin, Henry Mancini – Dva na cestě, Jerry Goldsmith – Čínská čtvrť, John Williams – Star Wars: Epizoda IV – Nová naděje, Wojciech Kilar – Noc patří nám, Marvin Hamlisch – One. 12. 1. v 19.30. Obecní dům.

ZA ROHEM
Jiří SUCHÝ objektivem českých fotografů. Výstava fotografií a plakátů připravená u příležitosti 90. narozenin Jiřího Suchého připomíná divadelníka, hudebníka, grafika a textaře jako vitální a činnorodou osobnost stojící také za řadou projektů knižních i filmových. Mapuje nejen profesní dráhu kabaretiéra, ale díky souboru soukromých snímků umožňuje alespoň částečně nahlédnout také do jeho dětství a osobního života. Trvá do 23. 1. Středočeské muzeum v Rostkách u Prahy.

NA VÝLET
Jidlo deseti staletí aneb Vánoce na talíři. Výstava přibližuje stravovací zvyklosti našich předků, jejich proměny a zajímavosti: zjistíte, jakou zvěř mohl lovit sv. Václav nebo kdy u nás vznikla první vegetariánská restaurace. Trvá do 10. 2. Muzeum Českého kráse, Beroun.

NEBE NAD HLAVOU
Večer nízkou nad JZ krátce vidět Saturn (+0,7 mag) počátkem ledna, Merkur (-0,7 mag) v jeho první polovině. Venuše (-4,7 mag) ve druhé polovině měsíce ráno nad JV spolu s Marsem (+1,5 mag). Jupiter (-2,1 mag) večer ve Vodňanech, počátkem ledna na konci soumraku ve výšce 25° nad JVV. **► Slunce** vstoupí do Vodňan 20. 1. (3:39). **► Měsíc:** nov 2. 1. (19:33), úplňk 18. 1. (0:48). Večer 4. a 5. 1. nízkou na JZ seskupení s Merkurem, Saturnem a Jupiterem, 29. 1. ráno na JV s Marsem a Venuší. Konjunkce s Aldebaranem (Býk) 14. 1. (4h). Poblíž Polluxu (Blíženci) 17. 1., u Regula (Lev) 20. 1., u Spiky (Panna) 24. 1., u hvězdy Antares (Štír) 28. 1. **► Příznivé podmínky** má při svém maximu 3. 1. rychlý meteorický roj Kvadrantid. **► Země** 4. 1. nejbližší Slunci (147,1 mil km).